

Antropologistudenten som ble terrorist

Introvert, men hatefull. Intelligent, men avstumpet. Gavmild, men nådeløs. Den antatte gjerningsmannen bak terrorangrepet i Canada fremstår som en gåte. Hans venner forteller om en komplisert ung mann.

JAKOB SHEIKH

2. feb. 2017 07:18, oppdatert 09:36

De var midt i aftenbønnen da han entret lokalet. Bestemt, sint og uten nøling hevet han ifølge vitner våpenet sitt og fyrte løs. Resultatet ble kaos.

Menneskene i moskeen i den kanadiske byen Quebecs muslimske kultursenter veltet rundt mellom hverandre i forsøket på å finne ly for kulene. Halvparten av de rundt 50 menneskene i moskeen klarte å finne ly, men 25 menn klarte ikke å komme seg uskadd fra terrorangrepet. Seks menn i alderen 39 til 60 år ble drept på stedet.

Våpenet satt etter alt å dømme i hendene på Alexandre Bissonnette, en 27 år gammel militant høyreekstremist som natt til tirsdag ble brakt for retten for å motta sin siktelse. Det ble en kort affære hvor Bissonnette holdt seg taust avvisende til anklagen.

Fakta: Moskéangrepet i Quebec

Seks personer ble drept og fem såret da en mann begynte å skyte mot personer i en moské i Québec søndag. Ofrene er i alderen 39 til 60 år. To av dem har ghanesisk bakgrunn. En 27 år gammel canadisk student, Alexandre Bissonnette, er pågrepet og siktet for drap og drapsforsøk. Mannen er kjent som høyrenasjonalist. Politiet mener han var alene om angrepet. Det var cirka 50 personer til stede i moskeen da angrepet skjedde søndag kveld lokal tid.

Kilde: NTB

[Mistenkt Quebec-skytter siktet for seks drap](#)

SEKS DREPT: Studenten som mistenkes for å stå bak skytingen i moskeen, er siktet for overlagt drap og drapsforsøk.
NTB Scanpix

Høyreekstreme sympatier

I ly av rettssaken som nå venter føyer flere og flere detaljer seg til fortellingen om den antatte terroristen. Alexandre Bissonnette var en komplisert mann med et uttrykt hat til muslimer. Han hadde forbindelser til velkjente ekstremister på den ytterste kanadiske høyrefløyen, og han omtalte USAs nye president, Donald Trump, og partilederen for det ytterliggående franske partiet Nasjonal Front, Marine Le Pen, på samme vis som barn snakker om superhelter.

Bissonnette er en intelligent person: han var i ferd med å gjennomføre et masterstudie i antropologi og statsvitenskap ved Laval University i Quebec. Han liker å spille sjakk. Og flere bekjente av terroristen forteller om en ung mann som kunne bli rasende i opphetede diskusjoner og som argumenterte iherdig for de synspunktene han bekjenner seg til.

Mobbet på skolen

Bissonnette vokste opp i den rolige bydelen Cap-Rouge i Quebec. Bekjente fra hans tidlige år ved skolen Les Compagnons-de-Cartier forteller til den kanadiske avisen The Globe and Mail at han var innadvendt og sosialt avstumpet. Han ble også ofte mobbet av sine klassekamerater.

En av dem – Toma Popescu – husker at Bissonnette var blek i huden og at han ikke akkurat fulgte klesmotene for tiden:

– Han gikk kledd i «bondeklær», sier Popescu til The Globe and Mail.

Michel Kingma-Lord, som vokste opp sammen med Bissonnette i Cap-Rouge, forteller til flere medier at han er «sjokkert» over de tragiske nyhetene – særlig fordi Kingma-Lord mener Bissonnette alltid har vært en rolig fyr.

– Han var virkelig en bra kar, sier Michel Kingma-Lord.

– Han var en gavmild type. Han lyttet alltid, og var høflig.

- [Skutt i hodet da han forsøkte å stanse angrepet](#)

Elsket sjakk

Da Bissonnette senere begynte å studere på universitetet var det ikke mange som merket noe usedvanlig ved ham. Michel Kingma-Lord forteller at det eneste som skilte seg ut fra normalen var at han brukte mer tid sammen med universitetets sjakkklubb enn på å delta i forelesninger.

– Han delte ikke noen politiske synspunkter. Når vi snakket var det bare vanlige, dagligdagse emner.

Bissonnette bodde i en leilighet øverst i et fire etasjer høyt bygg like ved universitetet. På fritiden jobbet han for en blodbank.

Heller ikke på sosiale medier gjorde Bissonnette stort ut av seg. Facebook-profilen hans er nesten klinisk rensert for politiske standpunkter, og han deltok aldri i politiske diskusjoner på sosiale medier. Det er nesten et påfallende funn, tatt i betraktning at den unge mannen studerte antropologi og statsvitenskap.

DREPT: Væpnet spesialpoliti rykket ut til moskeen i Quebec der flere personer ble skutt og drept av væpnede menn.

MATHIEU BELANGER / X02032

Beundret Trum og Le Pen

Noe endret seg imidlertid i mars 2016. Da besøkte Marine Le Pen den kanadisk-franske byen, og flere personer som havnet i hissige politiske diskusjoner med Bissonnette rundt denne tiden forteller hvordan han ble oppildnet av den franske politikerens innvandringsfiendtlige budskaper, og at han begynte å uttrykke ekstreme synspunkter på nettet.

En av dem som ofte havnet i verbale slagsmål med terroristen var Vincent Boissoneault, som også studerer ved Laval University. Han har kjent Bissonnette siden de begge var barn, og når de i senere tid har hatt vansker med å være enige skyldtes det at Bissonnette uttrykte seg harselerende mot flyktninger og uttrykte beundring for både Donald Trump og Marine Le Pen.

– Jeg avskrev ham som en xenofob (xenofobi: fremmedfrykt, red.anm.). Jeg oppfattet ham ikke som en total rasist, men han var betatt av en halvrasistisk nasjonal bevegelse, forteller Boissoneault til The Globe and Mail.

– Det slo meg aldri at han kunne være voldelig.

[Uklart motiv bak angrep i Canada](#)

Ekstreme kommentarer

François Deschamps hadde imidlertid sine mistanker om at Bissonnette kunne ty til vold. Deschamps styrer en flyktningsvennlig kanadisk Facebook-side, og når bildet av Bissonnette dukket opp i mediene etter skytingen i moskeen gjenkjente Deschamps ham med det samme.

Bissonnette deltok til tider i diskusjoner på Deschamps Facebook-side. Han var dessuten tilhenger av Facebook-gruppa Génération Nationale, som i sitt manifest kaller til kamp mot det flerkulturelle samfunnet.

– Han etterlot ofte ekstreme kommentarer på sosiale medier som omtalte kvinner og flyktninger nedlatende. Det var ikke direkte hat, men snarere et ledd i denne nye nasjonalkonservative identitetsbevegelsen som er mer intolerant enn hatefull, sier Deschamps.

Trusselen fra høyre

Boissoneault og flere andre venner til den antatte terroristen betoner sammenhengen mellom høyredreiningen i europeisk politikk og denne bevegelsens legitimering av hatforbrytelser mot muslimer.

Massakren i Quebec står sånn sett ikke alene. I desember var verdens øyne rettet mot Berlin etter lastebilangrepet der. Samme dag gikk imidlertid en mann inn i en moske i den sveitsiske byen Zürich og skjød tre bedende. Fire dager tidligere ble den høyreekstreme amerikaneren Dylann Roof dømt for massakren han begikk i en kirke i Charleston, Virginia året før. Og i helga ble en moske i den amerikanske delstaten Texas satt i brann av hittil ukjente gjerningspersoner.

[Én mistenkt pågrepet etter Quebec-angrepet](#)

Likhetstrekk med Breivik

Antallet amerikanske hatforbrytelser mot muslimer økte merkbart etter Donald Trumps valgseier, og den norske sosialantropologen Sindre Bangstad, som har forsket på høyreekstremisme i mange år, mener at det er en sammenheng mellom høyrepopulismens fremmarsj og overgrep mot muslimer.

– Det er vanskelig å peke på en direkte vei fra den høyrepopulistiske linjen som blant annet Trump og Le Pen er eksponenter for, til angrep som det vi nå har sett i Quebec. Men høyrepopulistiske bevegelser har vært dyktige til å sette muslimer inn i en høyreekstrem forståelse, sier Bangstad.

– Man bygger opp en idé om at muslimer er en slags trussel, og i et slikt verdensbilde vil det alltid være typer som Alexandre Bissonnette og Anders Behring Breivik, som er villige til å ta ideologien et skritt videre. Dette er typisk mennesker som mener at høyrepopulistene ikke er harde nok, hevder Bangstad.

Ukjent for politiet

Han peker på sammenfallet mellom Bissonnettes og Breiviks ideologiske interesser. Utover dette virker det som at kanadieren har samme fascinasjon for det militære og for våpen som Breivik har utvist. På ett av sine profilbilder på sosiale medier er Bissonnette, som er barnebarn av en veteran fra andre verdenskrig, kledd som en militærrekrutt.

Bissonnette var ikke kjent for det kanadiske politiet, og ifølge Sindre Bangstad illustrerer det ganske godt dilemmaet for vestlige myndigheter: I forsøket på å demme opp for trusselen fra militante islamister risikerer man å overse trusselen fra militante høyreekstremister.

Politiet kjenner enda ikke til motivet bak angrepet i Quebec, men Canadas statsminister Justin Trudeau har omtalt det som «et terrorangrep mot muslimer». En av muslimene som omkom i moskeen var en professor ved den antatte terroristens eget universitet. Han het Khaled Beklacemi, og forsket på matvitenskap og ernæring. Han ble 60 år gammel.

BERGENS TIDENDE/POLITIKEN